

Gyvenusi Lietuvos kultūra mecenatė pelnė nuoširdžią pagerbą

IŠ ŠIRDIES – I ŠIRDJ

Renata VITKAUSKIENĖ

Muzikine-meninė kompozicija Paežerių dvare buvo pagerbta lietuviškos kultūros puoselėtoja – šviesaus atminimo Magdalena Birutė Stankūnaitė-Stankūnienė.

Šie metai dailininkei būtų buvę jubiliejiniai – 95-ieji. Garbios kraštės mecenatės M. B. Stankūnienės gimimo sukaktis jau ne pirmą saužmones suburia Paežerių dvare. Tinkamesnės vietos susirinkti tokia proga bent jau mūsų rajone turbūt ir nėra. Juk jeigu ne M. B. Stankūnienės dosnumas, dvaro sodyba, joje veikiančio muziejaus fondai šių lai, be abejonių, būtu kitokios, nriminsime, kad 2009 m. dvaro oficina ir belvederio bokštas buvo suremontuoti būtent labdarės M. B. Stankūnienės, nuo 1997 m. – Vilkaviškio rajono garbės pilietės, dėka. Remontui mecenatė paukojo 50 tūkst. JAV dolerių. Tūkstančiais skaičiuojamais ir mūsų rajono muziejininkams patikėti eksponatai.

Vis dėlto per M. B. Stankūnienės 95-ąjį gimtadienį labiau nei materialūs dalykai džiugino kompozicijoje „Magdalenos žemė žydi“ primitinos lietuviškos kultūrą saugujosios asmenybės. Visų pirmą – pati dailininkė M. B. Stankūnienė, taip pat kultūrininkai, su kuriais ją pasuskusiai mecenatės keliais, buvo suvėdės likimas: Stasys Ankevičius, Natalija Manikienė, Algimantas Kezys, Kazys Bradūnas, Gabriele Karaliénė, Romualdas Budrys ir daugeliu kitų. Su jais tam tikras gyvenimo momentas, pasak K. Bradūno, M. B. Stankūnienės „...ngė „šešiukoje mūsų meno raidoje žie das kaišytu nostalgijos keliu“.

■ Aktorė Virginijos Kochanskytės atrinkti tekstai renginio dalyviams padėjo giliu suvokti, kokie platių buvo lietuviškos kultūros mecenatės M. B. Stankūnienės užmojai, kokias vertibės ji puoselėjo.

Kestučio INKRATOS nuotr.

Improvizuotame mecenatės meno salone Paežerių dvare rūmu koncertų salėje iš dailininko Vytauto Cipliausko sukurtu portreto elegantiškoji menininkė B. M. Stankūnienė žvelgė į vakaro svečius, o jos kažkada pasakyti ar užrastyti žodžiai skambėjo iš vienės aktorių Virginijos Kochanskytės lūpu. Suvalkijos (Šuduvos) kultūros centro-muziejuje vadovės Jurgitos Morozaitės kvietimą renginio svečiams priminti apie B. M. Stankūnienė – žavią asmenybę, dorsią mecenatė, iškilą Lietuvos dailininkę – aktorię smagiai pavadino kūrybine provokacija. „Skaitėme jos pačios

(M. B. Stankūnienės – red. past.) gyvenimo aprašymą, jos draugų, bendražygų, gerbėjų (kaip pati sako – „kultūrininkų, kurie praturtino mano gyvenimą“) prisieminimus, kūrybos ir veiklos įvertinimus. Pusantros valandos renginys prabėgo kaip viena akiimirka, – renginio išpūždžiaus dalyjosi aktorė V. Kochanskytė. – Pabandėme benni fragmentais išpręsti jos veiklas ir atliepti fantastiškam Magdalenos asmenybės žavesiu.“

Muzikinėje-meninėje kompozicijoje „Magdalenos žemė žydi“ scenos meistrės atrinkti tekstai skambėjo papildomi, tarsi

iliustruojami Kauno valstybinio muzikinio teatro solistės Ritos Preikšaitės ir pianistės Beatos Vingraitės atliekanų kūriniai.

Prisiminimais dalyosi muziejininkė Elena Rupeikienė, asmeniškai bendravusi su M. B. Stankūnienė, kai emigrantė grždavo į gimtajį kraštą. Vilkaviškio krašto muziejininkų ir dailininkės draugystė prasidėjo 1993-aisiais ir tręsėsi 24 metus.

Beje, pirmieji M. B. Stankūnienės skyrydžiai iš Čikagos į Lietuvą abiejose Atlanto pusėse buvo vertinami nevienareikšmiškai. Kai 1969 m. vykdydama pasuktinė motinos valia emigrantė pirmą kartą po karą gržo į Lietuvą, tėvynėje buvo sutikta šaltai, galėjo važinėti tik po didmiesčius, jai nebuvo leista aplankyti gimtinės Oželių kaimę, akis į akį pasikalbėti su giminaičiais. „Gavau pylos iš savo bičiulių, net irraudona išvadino, dažnai man prikaišiojo, kaip aš drįsiau važiuoti į okupuotą Lietuvą. Imdauvai aškinti: Lietuvoje yra labai daug žmonių, kurie sielojosi dėl Lietuvos kultūros ir nutautėjimo. Kartais dėl to net susipykdavom! – M. B. Stankūnienė citavo aktorę V. Kochanskytę.

Ji akcentavo nuostatas, prioritetus, kurių laikydamas išeivijos menininkė ligus metus puoselėjo lietuvišką meną ir už tai pelnė Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordiną.

Savų prisiminimų apie mecenatę M. B. Stankūnienė turėjo turbūt dauguma jubiliejinių vakaro dalyvių, o apačia muziejinkai, geradarė vadintinės tiesiog Magdutė, buvus rajono meras Algimantas Antanas Greimas.

Suvalkijos (Šuduvos) kultūros centras-muziejus visiems svečiams sudarė galimybę peržiūrėti pluošta nuotraukų, pasigրžtę M. B. Stankūnienės grafikos darbais.